Åpenhetsloven – redegjørelse 2024

1. Innledning

Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold («Åpenhetsloven») trådte i kraft 1. juli 2022.

Dette dokumentet inneholder en redegjørelse for aktsomhetsvurderingene Leonhard Nilsen & Sønner AS (LNS) har utført i perioden 1. januar 2024 til 31. desember 2024. Med aktsomhetsvurdering menes prosessen hvor vi kartlegger, forebygger, begrenser, reparerer og gjør rede for hvordan vi håndterer mulige eksisterende og potensielle negative konsekvenser av vår virksomhet. Perioden tilsvarer regnskapsåret 2024.

LNS utfører aktsomhetsvurderinger i vår egen virksomhet og i hele vår verdikjede. Slik identifiserer vi mulige eksisterende og potensielle brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Resultatene fra aktsomhetsvurderingene offentliggjøres gjennom en årlig redegjørelse.

Forespørsler fra allmennheten kan stilles direkte til LNS via e-post: apenhetsloven@lns.no

Arbeidet med aktsomhetsvurderinger er en kontinuerlig og metodisk prosess hvor målsettingen for LNS konsernet er reell forbedring for mennesker.

2. Om oss

LNS ble etablert i 1961, og har siden da vokst fra å være en tradisjonell, nordnorsk familiebedrift, til å bli et konsern som i 2024 består av 14 selskaper. LNS er konsernets hovedforretningsvirksomhet. Det er her vi har flest ansatte, størst omsetning, og største del av vår verdikjede. Konsernets oppbygging av aktsomhetsvurderinger og oppfølging av verdikjede, som i stor grad er lik, baserer seg på ansvarligheten og prosedyrene for Åpenhetsloven som ble forankret i LNS's styre i 2022, og bygges inn i prosedyrer og styringssystemene i hele konsernet.

LNS opererer primært innen gruve- og anleggsbransjen, med et særlig fokus på prosjekter som innebærer samferdsel- og infrastrukturutbygging. Geografisk opererer selskapet både nasjonalt i Norge og internasjonalt, og har hatt prosjekter i flere europeiske land, samt i andre deler av verden. Vi har erfaring fra prosjekter i krevende geologiske forhold og i både urbane og avsidesliggende strøk.

I desember 2024 gjennomførte konsernet en omstrukturering som medførte at tidligere datterselskap nå er søsterselskaper i konsernet:

- Hålogaland Element AS, tilhørende i Andøy kommune i Nordland. Selskapet produserer elementer, moduler og brakker i tre, både til eget konsern og til det norske markedet.
- LNS Spitsbergen AS (LNSS), tilhørende i Longyearbyen på Svalbard. LNSS er et entreprenørselskap som tilbyr sine tjenester i polarområdene. Selskapet tar oppdrag som totalentreprenør, og opererer innen bygg, anlegg, bolig, eiendom, lager, logistikk og tankanlegg. LNSS har i tillegg egne datterselskap, som alle opererer på Svalbard.
    - Svalbard Buss & Taxi AS, tilhørende i Longyearbyen, Svalbard. Tar buss og taxi oppdrag lokalt.

- Svalbard Busservice AS, tilhørende i Longyearbyen, Svalbard. Drifter blant annet flybussen til og fra flyplassen i Longyearbyen.
- Svalbard Auto AS, tilhørende i Longyearbyen, Svalbard. Longyearbyens bilverksted og bensinstasjon.
- LNS Ocean AS, frakt og salg av drivstoff til Longyearbyen og til skip i havområdet rundt Svalbard.

Ikke alle selskap er på selvstendig grunnlag omfattet av Åpenhetsloven, men det innarbeides felles rutiner også for aktsomhetsvurdering, som del av konsernet som helhet.

3. Forankring og organisering av ansvarlighet og etterlevelse av Åpenhetsloven

Ansvarlighet og prosedyrer for Åpenhetsloven ble forankret i LNS' styre Q3 2022, og er bygd inn i våre etiske retningslinjer, prosedyrer og styringssystem. Administrerende direktør har det overordnede ansvaret for etterlevelse av Åpenhetsloven.

LNS har fordelt ansvaret for etterlevelse av loven som følger:

1. Plikt til å utføre aktsomhetsvurderinger:
    a. Innkjøpssjef
    b. Stabssjef
2. Plikt til å redegjøre for aktsomhetsvurderinger:
    a. Innkjøpssjef
    b. Stabssjef
    c. Konsernadvokat
    d. Kommunikasjonsansvarlig
3. Sikre rett til informasjon – informasjonsplikt
    a. Innkjøpssjef
    b. Stabssjef
    c. Kommunikasjonsansvarlig

Bærekraft er en intergrert del av LNS sin strategi og vi jobber kontinuerlig for en mer bærekraftig utvikling i vår bransje. Vi vet at vår virksomhet har påvirkning på mennesker, miljø og samfunn. Vi tar derfor vårt ansvar og forpliktelse på alvor for å minimere negativ påvirkning.

LNS-konsernets arbeid tar utgangspunkt i FNs Global Compacts ti prinsipper om menneskerettigheter, arbeidsliv, antikorrupsjon og miljø, og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv i tillegg til Åpenhetsloven og andre lover og forskrifter.

Våre etiske retningslinjer ble oppdatert i Q2 2023. Der kommuniserer vi tydelig hva som forventes av oss som selskap, hvilken adferd som forventes av alle ansatte i vårt konsern, og hva vi forventer av våre forretningsforbindelser. Vår prosedyre for etterlevelse av Åpenhetsloven beskriver våre retningslinjer for å håndtere faktiske og potensielle negative forhold, samt våre tiltak for å begrense/stanse negative konsekvenser.

Vi arbeider kontinuerlig med å forankre kravene i våre etiske retningslinjer i vårt konsern, blant annet gjennom opplæring og ved å inkludere hensynet til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i våre prosedyrer og retningslinjer.

LNS' styringssystem, som er tilgjengelig for våre ansatte, inneholder prosesser og annen styrende dokumentasjon. LNS er sertifisert etter standard for kvalitet (ISO 9001:2015), ytre miljø (ISO 14001:2015) og arbeidsmiljø (ISO 45001:2018). I tillegg har vi gjennomført en intern GAP-analyse for IT-sikkerhet i 2023, en «pre-GAP» i 2024 og planlegger en ekstern GAP-analyse i 2025, med mål om å sertifiseres også med ISO 27001:2022 Informasjonssikkerhet på sikt.

Det er forventet at risikoer som avdekkes gjennom aktsomhetsvurderinger og revisjoner, vil stille nye krav til innhold i selskapets policyer. Dette vurderes som en del av det pågående arbeidet med kontinuerlig forbedring.

4. Aktsomhetsvurderinger

4.1 Aktsomhetsvurderinger i egen organisasjon

Som en del av vårt ansvar for å drive en etisk, lovlydig og bærekraftig virksomhet i anleggsbransjen, har LNS gjennomført en grundig aktsomhetsvurdering for å kartlegge våre aktiviteter og håndtere de potensielle risikoene som kan oppstå i forbindelse med vår egen forretningsdrift, i egen organisasjon og blant egne ansatte. Vi vurderer at områdene som er spesielt aktuelle for oss er:

- Menneskerettigheter, inkludert arbeidstakerrettigheter og rettferdig behandling av våre ansatte, men også ansatte som arbeider hos våre underentreprenører i vår verdikjede og på våre anleggsplasser
- Miljøpåvirkning fra våre produkter og tjenester
- Etiske dilemmaer knyttet til leverandørkjeden

Vurderingen er utformet for å identifisere mulige negative konsekvenser av våre aktiviteter, både internt og eksternt, og for å sikre at vi overholder gjeldende lover, etiske normer og internasjonale standarder. Vi har gjennomgått relevante lover og forskrifter som påvirker vår virksomhet. Det inkluderer blant annet:

- Arbeidsmiljølov og arbeidsvilkår for våre ansatte
- Miljøkrav og bærekraftige praksiser
- Personvernlovgivning og databeskyttelse i henhold til GDPR
- Anti-korrupsjons- og hvitvaskingsregler

Vi har sett på våre interne retningslinjer, prosedyrer og eget styringssystem for å vurdere hvorvidt disse er tilstrekkelige opp mot relevante lover og krav. Vi fant behov for å samle og forbedre flere av våre eksisterende retningslinjer, og sørge for at de ligger lett tilgjengelig slik at alle i organisasjonen vet hvor disse ligger og kjenner innholdet. Eksempelvis har vi nylig gjennomgått og tilpasset våre etiske retningslinjer, slik at de er tydelige, mer inkluderende og i tråd med lover og myndighetskrav. Våre etiske retningslinjer er implementert i vår organisasjon, både som en del av vår opplæring ved nyansettelser, satt i et program som inkluderer regelmessige opplæringskurs for våre ansatte, samt interne revisjoner for å vurdere etterlevelse.

Vi har vurdert våre styrende dokumenter og inkludert hvordan vi planlegger for å følge opp Åpenhetsloven, egen verdikjede, leverandører, samarbeidspartnere og forpliktelser i våre prosedyrer og retningslinjer.

Gjennom våre prosedyrer, etiske retningslinjer og samt tett samarbeid med våre leverandører, sørger vi for at vi overholder høyest mulige etiske standarder. Vi har økt vårt fokus og krav til leverandører og ber de nå om å lese, forstå og signere på våre etiske retningslinjer før vi inngår avtaler, slik at de kjenner til våre verdier, våre forventninger og krav, både til oss selv og til vår verdikjede.

Vi har tatt hensyn til resultater og funn som er gitt i både interne og eksterne revisjoner, og innarbeidet forbedringer og tilpasset rutiner og retningslinjer.

Overdreven bruk av overtid både i egen organisasjon, og hos våre underentreprenører, er vurdert som en større risiko. Vi har derfor, som konsekvens, økt vårt fokus på kontroll av dette både i interne revisjoner og vår påseplikt ute i prosjektene.

Vår organisasjon har etablerte interne kontrollsystemer for å identifisere, vurdere og håndtere risikoer. Dette inkluderer:

- Internrevisjon for å sikre at våre økonomiske og operasjonelle prosesser er i tråd med både interne og eksterne krav
- Risikovurdering av nye prosjekter og investeringer for å unngå negative konsekvenser for vårt omdømme eller økonomiske helse
- Tiltak for å identifisere og respondere på potensielle trusler som kan komme fra verdikjeden, cybersikkerhet, økonomisk svindel eller brudd på personvern.

4.2 Kartlegging av landsspesifikke risikoer

LNS' arbeid med aktsomhetsvurdering i leverandørkjeden er basert på en analyse av lands- og bransjespesifikke risikoer knyttet til arbeidsforhold, menneskerettigheter, miljø og korrupsjon, samt produktspesifikke risikoer. Betingelsene og risikoene kan variere avhengig av type leverandør, samarbeidspartner og type produkt.

For å identifisere landsspesifikke risikoer har vi benyttet eksterne kilder som Verdensbanken Worldwide Governance Indictors (WGI), Transparency Internationals Corruption Perceptuions Index, ITUCs Global Right Index og Yale Universitys Environmental Performance Index. Disse indexer viser dagens nivå og utviklingen over tid.

I WGI-vurderinger ser vi på Voice and accountability, Regulatory Quality og Rule of Law. Norge ligger stabilt på 97-100% på alle disse punktene, og vi ser at de landene vi samarbeider mest med, som Sverige, Tyskland, Danmark og Færøyene, også har høy score på disse analysene.

Transparency Internationals Corruption Perceptuions Index rangerer land etter nivået på opplevd korrupsjon i offentlig sektor. Her ser vi at de landene vi i all hovedsak har leverandører fra, som er de nordiske, ligger høyt oppe på listen og dermed scorer lavt på korrupsjon. Utviklingen globalt viser en svekkelse av rettssystemene i stadig flere land, som reduserer ansvarligheten i det offentlige, som igjen gjør at korrupsjonen vokser.

ITUCs Global Right Index gir en rangering av hvordan landene scorer på menneskerettigheter. ITUSs fungerende generalsekretær sier at «2023-indeksene gir sjokkerende bevis på at grunnlaget for demokrati

er under angrep, og at det er en klar sammenheng mellom arbeidernes rettigheter som opprettholdes og styrken til ethvert demokrati. Erosjon av den ene utgjør degradering av den andre».

Yale Universitys Environmental Performance Index rangerer land etter deres miljøprestasjon. Vi ser at Norge ligger rangert som nummer 7, opp fra 20 plass i 2023 grunnet stadig forbedringer og et økt miljøfokus de siste år. De land vi samarbeider tett med, ligger alle på topp 10, med Sverige rangert på 6 plass, Danmark med Førøyene (som er en selvstyrt del av Kongerike Danmark) på 10 plass, og Tyskland på 3 plass.

Informasjon om produktspesifikke risikokategorier, finner vi i DFØs høyrisikoproduktliste.

4.3 Kartlegging av leverandørkjede og samarbeidspartnere

I LNS har vi valgt å tilnærme oss utvelgelse av leverandører både basert på risiko og forholdsmessighet. Først innhentet vi en liste over hvilke leverandører og samarbeidspartnere LNS har hatt i rapporteringsperioden. Denne ble laget ved å innhente oversikt over hvilke selskaper vi har betalt, har rammeavtaler med og øvrige samarbeidspartnere LNS har inngått avtaler med i 2024. Innhentingen resulterte i om lag 1300 selskaper. Av disse valgte vi å se nærmere på rundt de 110 leverandørene og samarbeidspartnerne hvor vi hadde størst omsetning i 2024.

4.4 Avgrensning og utvelgelse av leverandører for selvevaluering

Vi gjennomførte kartlegging og overordnet risikovurdering av disse 110 leverandørene og samarbeidspartnerne basert på land, varer eller tjenester, og bransje. Deretter kategoriserte vi leverandørene på de områdene vi vurderer at de ulike risikoene for avvik er størst.

Siden LNS i sin verdikjede har leverandører av både varer og tjenester, og vi arbeider både sammen med og under andre entreprenører, valgte vi å gjøre et utvalg fra alle disse gruppene. Vi valgte ut 30 av våre aller største leverandører og samarbeidspartnerne fordelt på vareleverandører, maskinleverandører, entreprenører og rådgivere. Disse fikk tilsendt en selvevaluering med spørsmål om sitt arbeid rundt åpenhetsloven og forståelsen av det. Med en svarandel på 83% fikk vi et godt grunnlag for analyser, som også sammenlignes med forrige års svar. Vi sender ikke selvevalueringsskjema til leverandører eller samarbeidspartnere som vi har sendt selvevalueringsskjema til de siste to årene.

Vi kan konstatere at det arbeides godt med menneskerettigheter og oppfølging av leverandører, men det er naturlig nok ulikheter i oppfølging og sertifisering fra hhv. vareleverandører og entreprenører, og størrelsen på selskapet.

Opp mot 100% av årets respondenter har retningslinjer for å respektere menneskerettighet og fremme et trygt arbeidsmiljø. 85% utfører egne menneskerettighetsvurderinger, og opp mot 90% har etiske retningslinjer. Åpenhet om leverandørkjeden har fortsatt et forbedringspotensial da 19% ikke har på plass prosesser for innhenting av informasjon om bærekraft fra egne leverandører, men så er årets utvalg en større andel entreprenører, enn tidligere år, da andelen vareleverandører har vært størst. Andelen som er sertifisert med styringssystem for sosial ansvarlighet er lavere enn 2022 og 2023. Men alle har retningslinjer for å respektere menneskerettigheter.

HMS og sikkerhet i arbeidsprosesser er godt innarbeidet hos alle respondenter, selv om kun halvparten har valgt å sertifisere seg her. Alle respondentene har på plass et system for å vurdere helse- og sikkerhetsrisikoer. De har identifisert egnede og tilstrekkelige forholdsregler og kontrolltiltak. Undersøkelsen

gir oss innspill på hvilke bransjer som bør vurderes nærmere, samt at vi kan forstå hvordan de ulike bransjene har hatt ulikt fokus frem til nå.

4.5 Internrevisjon

Vi har mål om en internrevisjon av en leverandør/samarbeidspartner i året. Fokuset på denne er seriøsitet, åpenhet og aktsomhetsvurderinger. Her vil vi sette av tid for å be om bekreftelser på at retningslinjer og prosedyrer følges, og gjerne har vi vurdert risikoområder som følges ekstra opp.

I 2023 gjennomførte vi internrevisjon av en leverandør av arbeidsklær. Vi ønsket å ha særlig fokus på bruk av kjemikalier og valgte derfor å fokusere på produksjon av arbeidstøy med flammehemmende funksjon. Produksjon av klær er ofte i andre land med andre krav til oppfølging av lover og regler, i tillegg til at klesindustrien er en versting med tanke på forurensning og bærekraft.

I 2024 gjennomførte vi internrevisjon av en leverandør av IT-produkter. Vi ønsket å ha særlig fokus på arbeidsforhold, underbetaling og forurensning ved produksjon av IT-produkter. Produksjon er gjerne i andre land med andre krav til oppfølging av lover og regler. Vi har fokusert på hvordan leverandøren følger opp disse risikoområdene i sin verdikjede, for å sikre at lover og regler følges.

Revisjoner gir oss god erfaring og kunnskap om leverandørens oppfølging av egen produksjon og leverandører, samt systemer brukt til dette. Vi kjenner nå bedre til hvordan våre leverandører følger opp og reviderer sine leverandører, og hvor viktig dette er når produksjonen er i andre land, gjerne i en del av verden som har helt andre lover og retningslinjer.

Basert på våre aktsomhetsvurderinger planlegger vi å følge opp en produsent av betong høsten 2025. Produksjon av betong har vært sett på som høy risiko, særlig på miljø, samt at det foregår stor utvikling i bransjen, som vi ønsker å følge opp.

5. Funn

Vi har gjennom den overordnede risikovurderingen og leverandøroppfølgingen, identifisert mangelfulle tariffavtaler og feil bruk av arbeidsavtaler hos UE og hos leverandør av innleid arbeidskraft. Funnene kan bidra til negative konsekvenser og det er vesentlig risiko for negativ påvirkning på menneskerettigheter. Det ble følgelig umiddelbart igangsatt tiltak for utbedring av manglene.

6. Tiltak

I kommunikasjon og tett samarbeid med leverandør og UE, har vi sikret tiltak som fjerner de negative konsekvensene og sikrer også innleid arbeidskraft arbeidsforhold som er godkjente. Vi har sammen med vår leverandør av innleid arbeidskraft sikret lovlige arbeidsforhold ved at selskapet er blitt tariffbedrift og at de ansattes rettigheter dermed er forbedret.

Vi jobber hele tiden med å evaluere og forbedre våre prosedyrer slik at vi ikke forårsaker, bidrar til eller er direkte knyttet til brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.
Vi jobber med å ytterligere styrke vårt arbeid for å redusere risiko på de områdene vi har identifisert.

Dette inkluderer blant annet:

- Seriøsitetsoppfølging av leverandører og UE vurderes og forbedres stadig
- Forbedring av våre innkjøpsprosedyrer og leverandøroppfølging
- Våre leverandører signerer LNS sine etiske retningslinjer i forkant av kontraktsinngåelse
- Styrking av våre interne opplæringsprogrammer om etikk og lovgivning for alle ansatte
- Implementering av forsterkede kontraktskrav knyttet til menneskerettigheter i risikoutsatte kontrakter.
- Årlig leverandørrevisjon av utvalgt bransje.

6.1 Samarbeid og leverandørrevisjon

Tett samarbeid og dialog med våre leverandører og samarbeidspartnere er en viktig del av rammeverket for aktsomhetsvurderinger. Vi vurderer våre relasjoner med leverandører, UE og samarbeidspartner og forventer at de arbeider målrettet og systematisk for å dekke grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og miljø. Vi stiller leverandørene utdypende spørsmål, ber om dokumentasjon på eventuelle leverandørrevisjoner og planlegger egne revisjon av våre leverandører/samarbeidspartnere årlig, eller ved indikasjoner på manglende overholdelse av lover og regler.

Basert på vår selvevaluering har vi følgende fokus for vår internrevisjon:

- Arbeidsforhold, underbetaling og forurensing ved produksjon av eksempelvis klær og utstyr i andre land
- Arbeidsforhold, utslipp og utvikling i betongbransjen
- Leverandøroppfølging gjort av store maskinentreprenører

6.2 Risikovurderinger som grunnlag for avtaler

For å håndtere og minimere risiko knyttet til blant annet menneskerettigheter, helse og sikkerhet i leverandørkjeden, miljø, bærekraft og antikorrupsjon stiller vi krav til våre leverandører gjennom våre etiske retningslinjer. Kravene om å følge våre etiske retningslinjer er inkludert i alle nye forretningsavtaler som inngås med våre partnere, og skal signeres. Dette for å sikre at vi velger å samarbeide med ansvarlige leverandører og samarbeidspartnere.

I forkant av inngåelser av avtaler og innkjøp ber vi våre leverandører om dokumentasjon vi mener gir innsikt i deres arbeid for å minimere risiko knyttet til nettopp menneskerettigheter, helse og sikkerhet, bærekraft og åpenhet m.m.

Dette arbeidet har gitt oss økt kunnskap om vår verdikjede. Basert på kunnskapen vi nå har innhentet og erfart, både ved overordnede risikovurderingen og selvevalueringen, har vi et godt utgangspunkt for å prioritere oppfølgingsarbeidet og identifisere egnede tiltak for å minimere risikoen for at menneskerettighetene i vår verdikjede ikke respekteres. Dokumentasjon og resultatene av de individuelle risikovurderingene lagres i en felles database. På den måten sørger vi for at vurderinger som er gjort internt kan gjenbrukes og sikrer effektivitet og helhetlig etterlevelse i hele konsernet.

Vi er forpliktet til kontinuerlig å forbedre våre prosedyrer og systemer for å minimere potensiell risiko, og vi vil fortsette å vurdere og oppdatere vår aktsomhetsvurdering jevnlig, basert på denne kunnskapen vi opparbeider oss, for å sikre at vi oppfyller våre forpliktelser både overfor lovgivning og våre interessenter.

6.3 Varsling og oppfølging av funn/brudd

Ved mistanke om brudd på kontraktsforpliktelser knyttet til Åpenhetsloven skal det meldes til fagansvarlig og innkjøpssjef i LNS, som følger opp leverandøren og deres håndtering for å korrigere avviket. LNS har en egen prosedyre på dette. Avviksbehandling dokumenteres i en skriftlig redegjørelse og eventuelle resultat og konsekvenser for oss eller for leverandør noteres.

Dokumenter, revisjoner, vurderinger og selvevalueringer mm. lagres i vårt leverandørregister.

Vi har egen e-post (varsling@lns.no) der enkeltpersoner kan varsle om kritikkverdige forhold innenfor vår organisasjon eller knyttet til vår virksomhet.

Strandland 17.06.25

Styret i LNS AS

Frode Michal Nilsen
Styreleder

Ståle Malvin Nilsen
Styremedlem

Bjørn Kielland
Styremedlem

Heidi Berg
Styremedlem

Ole Fredrik Hienn
Styremedlem

Randi Ingul Glørstad
Adm. Dir.

Åse Lise Chatwin Olsen
Styremedlem

Jonas Einar Tetlie
Adm. Dir.

LNS AS
8484 Risøyhamn
Org. nr. 937 843 771

T: +47 76 11 57 00
E: firmapost@lns.no
W: lns.no